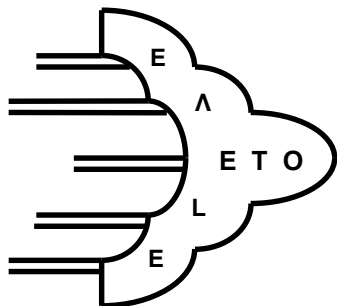

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.95 Μάρτιος – Απρίλιος 2009

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

OROGRAMMA No 95, March – April 2009,
ISSN 1106-1073
Bimonthly edition of
Hellenic Society for Terminology (ELETO)
Epιδavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

(Απόσπασμα)

Τρεις νέες μαθηματικές έννοιες ονοματοδοτημένες στα ελληνικά βρήκαν την αγγλική τους απόδοση – Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ελληνικής πρωτογενούς ονοματοδοσίας –

Ο κ. Βασίλης Παπαδίνας, κατά την διεξαγωγή της πτυχιακής του εργασίας στο Τμήμα Πληροφορικής του **Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου** (Πάτρα) αντιμετώπισε ένα πρόβλημα ορολογίας για το οποίο απευθύνθηκε στην ΕΛΕΤΟ.

Ο κ. Παπαδίνας, πραγματευόμενος το θέμα του, που υπάγεται στη *Θεωρία των γράφων* (Graph theory), χρειάστηκε να αντιμετωπίσει το λεγόμενο *Πρόβλημα του περιοδεύοντος πωλητή* (Traveling Salesman Problem – TSP).

Το πρόβλημα TSP είναι το εξής: Με δεδομένο έναν αριθμό πόλεων, ένας περιπλανώμενος πωλητής ξεκινώντας από μία πόλη, θα πρέπει να επισκεφτεί όλες τις άλλες πόλεις από μία μόνο φορά και να επιστρέψει στην πόλη από όπου αρχικά ξεκίνησε, να κάνει δηλαδή μία κυκλική περιοδεία. Ο υπολογισμός όλων των δυνατών κυκλικών περιοδειών του πωλητή προσδιορίζεται από ένα μαθηματικό τύπο που περιλαμβάνει τον αριθμό των πόλεων σε παραγοντική μορφή, ο υπολογισμός του οποίου – σε περίπτωση μεγάλου αριθμού πόλεων – χρειάζεται χειρισμό φυσικών αριθμών με απαγορευτικά μεγάλο αριθμό ψηφίων (φαινόμενο που λέγεται *παραγοντική έκρηξη*). Ο κ. Παπαδίνας επινόησε ένα μαθηματικό μέγεθος μέσω του οποίου μπορεί κανείς να αποφύγει την *παραγοντική έκρηξη*, να μη χρειαστεί δηλαδή να υπολογίσει *παραγοντικά μεγέθη* (factorials). Το μέγεθος αυτό το ονόμασε **εξωπαραγοντικό άθροισμα**. Ο ορισμός του εξωπαραγοντικού αθροίσματος τον οδήγησε στη συνέχεια στον ορισμό ενός συμπληρωματικού μεγέθους το οποίο ονόμασε **αντίστροφο εξωπαραγοντικό άθροισμα**. Τέλος, μια τρίτη έννοια που όρισε και χρησιμοποίησε για πρώτη φορά ο κ. Παπαδίνας ήταν ένα μέγεθος που ονόμασε **αθροιστικό γράφο**. (οι ακριβείς ορισμοί και υπολογισμοί των μεγεθών αυτών ξεφεύγουν από τα όρια του «Ο»). Λεπτομέρειες που θα ήθελε να ζητήσει κάποιος αναγνώστης μπορούν να τεθούν στη διάθεσή του από το ΓΕΣΥ).

Η «βοήθεια» που ο (δημιουργός των εννοιών) κ. Παπαδίνας ζήτησε από την ΕΛΕΤΟ – με την άδεια και των μελών της επιτροπής καθηγητών που επέβλεπε την εργασία του – ήταν η ονοματοδότηση των τριών παραπάνω εννοιών στα **αγγλικά**, δηλαδή η δημιουργία των **αγγλικών ισοδύναμων όρων**, ώστε αυτοί να χρησιμοποιηθούν στο αγγλικό μετάφρασμα της εργασίας του, για την υποβολή της για δημοσίευση σε διεθνές επίπεδο. Πρώτες υποηφίσεις που είχε υπόψη του ήταν: **out-factorial sum**, **reverse out-factorial sum** και **adding graph**, αντίστοιχα.

Έγινε ανάλυση των εννοιών και εξετάστηκαν οι ελληνικοί όροι που ο δημιουργός των εννοιών είχε επιλέξει. Για τον ελληνικό όρο **αντίστροφο εξωπαραγοντικό άθροισμα** προτάθηκε και ο συνώνυμος όρος **συμπληρωματικό εξωπαραγοντικό άθροισμα** και στη συνέχεια για καθεμιά έννοια προτάθηκε ο αντίστοιχος αγγλικός όρος.

Η χρησιμοποίηση του συνθετικού **out-** για τους δύο πρώτους όρους θεωρήθηκε ακατάλληλη· αντ' αυτού προτάθηκε το πρόθεμα **extra-**.

Για τον **αθροιστικό γράφο** επισημάνθηκε ότι ήδη υπάρχει αγγλικός όρος **sum graph** που κατασημαίνει συγκεκριμένη και εντελώς διαφορετική έννοια, ενώ οι λέξεις **adding**, **additive** και **additional** κρίνονται ακατάλληλες (αφού ο ίδιος ο γράφος αυτός δεν προσθέτει ούτε είναι πρόσθετος, αλλά περιλαμβάνει επιμέρους αθροίσεις). Προτάθηκε η παραγωγή του αγγλικού όρου να μην είναι από το ρήμα **add** (**προσθέτω**) ούτε από τη λέξη **sum** (**άθροισμα**, **αθροίζω**), αλλά από τη λέξη **summation** (**άθροιση**).

Η τελική πρόταση, λοιπόν, που έγινε δεκτή τόσο από τον κ. Παπαδίνια όσο και από την αρμόδια επιτροπή ήταν:

εξωπαραγοντικό άθροισμα	extra-factorial sum
αντίστροφο εξωπαραγοντικό άθροισμα, συμπληρωματικό εξωπαραγοντικό άθροισμα	inverse extra-factorial sum, complementary extra-factorial sum
αθροιστικός γράφος	summational graph

Η επινόηση/δημιουργία νέων εννοιών – δηλαδή νέας γνώσης – στις επιστημονικές δημοσιεύσεις Ελλήνων επιστημόνων δεν αποτελεί, ασφαλώς, σπάνιο φαινόμενο. Επειδή, όμως, η συντριπτική πλειονότητα των εργασιών αυτών συντάσσεται στα αγγλικά οι έννοιες αυτές ονοματοδοτούνται πρώτα στην αγγλική. Αργότερα απασχολεί τους συγγραφείς – αν τους απασχολήσει! – η απόδοσή τους στα ελληνικά.

Η περίπτωση του κ. Παπαδίνια – που απασχόλησε και τον ημερήσιο τύπο – έχει το ιδιαίτερο (και σπάνιο) χαρακτηριστικό ότι πρόκειται για πτυχιακή εργασία. Η σύνταξη της εργασίας αυτής έγινε από την αρχή στα ελληνικά και ο **πρωτογενής σχηματισμός** των όρων με τους οποίους αποδόθηκαν οι νέες έννοιες έγινε στην **ελληνική γλώσσα** ως γλώσσα πηγής. Η υιοθέτηση-δημιουργία των αγγλικών ισοδύναμων όρων αποτελεί **δευτερογενή σχηματισμό όρων** στην **αγγλική γλώσσα** ως γλώσσα-στόχου. Επισημαίνουμε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ο φοιτητής-συγγραφέας της εργασίας, επεξεργάστηκε τη γνώση της *Θεωρίας των γράφων* – και όποια μαθηματική ή άλλη γνώση επιστράτευσε για την εργασία του – **στην ελληνική γλώσσα**, γιατί είχε διδαχτεί και κατανοήσει αυτήν τη γνώση στην ελληνική γλώσσα· και έτσι ακριβώς θεωρούμε ότι πρέπει να γίνεται στα **ελληνικά** πανεπιστήμια, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θέτουμε σε δεύτερη μοίρα την παράλληλη άντληση «ξενόγλωσσης» γνώσης από την εκάστοτε σχετική ξενόγλωσση βιβλιογραφία/αρθρογραφία. Απεναντίας, ο τομέας της Ορολογίας είναι παρών και έτοιμος να βοηθήσει στη διαγλωσσική αντιστοίχιση των όρων για την έγκαιρη και έγκυρη διαγλωσσική μεταφορά της γνώσης.

K.B.